

Marieke Lucas Rijneveld

Mijn lieve gunsteling

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

ZOMER 2005

1

Lieve gunsteling, ik zeg het je maar meteen: ik had je in dat steilorige hoogseizoen als een zweer met een hoefmes uit de klauwlederhuid moeten verwijderen, ik had ruimte moeten maken bij de tussenklauwspleet zodat mest en vuil ertussenuit zouden vallen en niemand je kon infecteren, misschien had ik je enkel wat moeten pellen en bijschaven met de slijper, je moeten reinigen en droogwrijven met wat zageling. Hoe kon ik in vredesnaam de waarschuwing vergeten die ik tijdens mijn opleiding tot veearts te horen kreeg in de lessen over klauwbekappen en euvels aan de kroonrand, over bevangenheid, over de ziekte van Mortellaro, ook wel stinkpoot genoemd, hoe ze tot vervelens toe bleven herhalen dat je moest oppassen dat je niet in het leven sneed, *kwets nooit het leven*, zeiden ze keer op keer, maar mijn zwakte, mijn kreupelheid! Je lag die halsstarri-ge zomer als een kalf in stuitligging in de kraamkamer van mijn verziekte verlangens, ik was de handlanger van de waanzin, ik wist niet hoe ik je *niet* kon willen, jij, de hemelse uitverkorene, en hoe vaker ik gehurkt zat tussen de dampende lijven van de blaarkoppen en jouw dwingende aanwezigheid een stuk verderop voelde in het gras dat net gemaaid was en dat omgeven was met scheefkelk, waar je

onder de perenboom uren half gebogen over de hals van je spierwitte gitaar oefende op een nummer van The Cranberries, des te vuriger hoopte ik op een lebmaagverplaatsing of verwijdering van weefselwoekering, zodat ik langer bij je in de buurt kon blijven en kon luisteren naar hoe je weer van voren af aan begon als je een verkeerde snaar aansloeg of naar een hoge noot reikte met dat parelende, engelachtige stemmetje van je, en dan viel je even stil en beeldde ik me in hoe je met rode wangen een haarlok uit je gezicht blies, een lok die steeds weer terugviel, en ach, je blies zo mooi, als een kind tegen een uitgebloeide paardenbloem, je zong over tanks, bommen, geweren, over oorlog en bij alles wat ik deed dacht ik aan jou, ja, ik dacht aan jou wanneer ik een doorzichtige, oranjekleurige handschoen met schouderstuk aantrok, die met veterinaire glijmiddel besprenkelde, met VetGel, en bij een dubbeldoelkoe via de schede naar binnen gleed, of wanneer ik mijn hand om de pootjes legde van zo'n glibberig in vlies gewikkelde kuis of bul en er zachtjes op het ritme van de weeën aan trok en met mijn andere hand geruststellend over de klamme flank van het moeder-rund wreef, wanneer ik zachtjes tegen haar praatte en soms wat zinnen van Beckett oplepelde die ik hier niet ga herhalen, niemand is er gevoelig voor behalve jij en de blaarkoppen, en iedere keer

verlangde ik er heviger naar dat je om me heen zou drementelen als ik mijn groene veeartsenjas aandeed, de knoopjes dichtdrukte en aan het werk ging, dan hoopte ik dat je naar mij zou glimlachen zoals je zo lieflijk naar de pezige boerenknechten glimlachte die zich in de middagpauze aan de keukentafel verscholen achter hun muur van opgestapelde boterhammen, belegd met een dikke laag roomboter en palingworst, maar ze durfden geen werk van je te maken, je was het soort dier waar ze niet voor hadden gestudeerd, je had geen vier magen, je had er één, die onverzadigbaar was, en ik kende je al van kleins af aan, ik kende je door en door, al was je te jong om door mij begeerd te worden en tegelijkertijd te bezielde en te ongeduldig voor nog meer betutteling en vaderlijkheid, en aan je houding zag ik dat je je wilde losmaken van het ouderlijke gezag, van de boerderij waar je opgroeide en die de naam De Hulst droeg, vernoemd naar W.G. van de Hulst, de enige schrijver die je pa kende en van wie hij het hele oeuvre had stukgelezen en waaruit hij op goede dagen jou had voorgelezen, waarna je droomde dat je een suikerbol was, dat iedereen zich aan je verlekkerde en een hap uit je wilde nemen, dat je je mierzoete lichaam steeds moest beschermen tegen de koning, de zoetekauwers, tegen mieren, en misschien had ik deze droom serieus moeten nemen

bedenk ik nu ik dit schrijf, al was het nooit de bedoeling dit op te schrijven, ik richtte me vooral op je houding in plaats van op de droom, op hoe je je los aan het maken was, niet alleen van de boerderij maar ook van de stallen ernaast, er zat asbest in de daken die je pa weigerde te laten saneren want God besloot of je wel of niet kanker zou krijgen, dat zat hem niet in een paar oude golfplaten, en je was je ook aan het bevrijden van Hem, je wilde aan God ontsnappen en was tegelijkertijd bang voor Zijn toorn, voor Zijn eindoordeel, en je fluisterde soms in bed, uit gezang honderdachtien: *O, verlos mij van mijn bange pijn*. Maar het allerliefste wilde je je vrijmaken van je pa, die zacht doch zeer strengelijk was, die vol luimen en nukken zat, van wie je je wilde afkeren en die je toch ook wilde blijven koesteren zoals je Bullebak koesterde, de bokkige stier, je kon hem alleen aaien als hij net had gegeten of nadat hij een koe had gedekt, en jullie leenden hem soms uit aan andere boeren, voor iedere beurt kregen jullie springgeld dat in een jampotje ging op de schouw in de keuken en van het geld gingen jullie op vakantie, ja, Bullebak dekte jullie vakanties naar Zeeland bij elkaar, en bij alles wat jullie daar van je pa kregen, van sandwichspread tot *Donald Duck*-pockets aan toe, zei hij: *Bedank Bullebak daar maar voor*. En ik hoorde het loswrikken van jezelf vooral aan de

stuurse en bokkige toon in je stem als je pa de rits van je overall dicht wilde doen, niet uit voorzorg tegen de frisse ochtendnevel, maar om je nog even aan te mogen raken, zijn kind dat zijn ruwe handen vol groeven en eeltplekken steeds meer ontgroeide, en dan keek ik even naar de mijne, die groot en sterk genoeg waren om die van jou stevig te omklemmen, ik had eerder kinderhanden vastgehouden, al was dat anders, die hielden mij beet en nu wilde ik jou vasthouden, mijn vingers tussen de jouwe vlechten, waar om je middelvinger een plastic ringetje zat met een lieveheersbeestje erop dat je van de orthodontist had gekregen toen je hoorde dat je een buitenboordbeugel moest en je zeer getroffen was door dit afgrijpselijke nieuws en in de schrikdoos een cadeautje uit mocht kiezen en koos voor de iets te ruime ring; ik zou met mijn duim nog urenlang over je handpalm cirkelen als een herkauwer met draaiziekte. En ik luisterde tijdens de koffiepauze maar half naar de verhalen van je pa, die een combinatie was van de jonge Mick Jagger en Rutger Hauer, als hij geestdriftig over zijn veestapel praatte, over de droogte op de akkers en op de kade, dat het een sobere oogst zou worden als de schermbloemen te slap waren om te worden geplukt voor in een vaas op tafel, ik knikte maar wat, nergens in de boerderij was er een bloemenvaas te ontdekken, en zij die geen planten of

bloemen binnenhaalden hadden vaker last van troosteloze oogstgedachten, zelfs als het een goed en vruchtbaar seizoen was, en ik knikte weer toen hij vertelde dat koeien hielden van een eentonig rantsoen, dat het gewoontedieren waren net als hij en hij ze weleens naar klassieke muziek liet luisteren, naar Chopin of Vivaldi, en dat de melk in de avond dan romiger smaakte, ik plooid mijn gezicht op het juiste moment in een glimlach, maar het liefst wilde ik alleen maar alles weten over jou, ik wilde jou bespreken zoals we de runderen bespraken, hun tochtigheid en het wispelturige, en ik keek naar het grasveld waar jij met je broer op de trampoline sprong, waar jullie deden wie als eerste de hemel aan kon raken, wie als eerste Christus kon kietelen, je wilde Hem de kieteldood geven en later zou je vertellen dat ze vroeger bij de Romeinen de kieteldood gebruikten om iemand te martelen, dat ze diegene vastbonden en een geit langdurig aan de voetzolen lieten likken, en terwijl je op de trampoline sprong, steeds hoger en hoger, dansten en glansden je blonde haren als korenhalmen om je frêle gezichtje, ik zag hoe snel je het spel zat werd, om dan in de verte te turen over de glanzende slakroppen in de moestuin en de preiplanten, hongerig naar een leven dat achter The Village voor je klaarlag, je wilde weg van hier zoals de meeste meisjes en

jongens van jouw leeftijd op den duur weg wilden van het thuisfront, sommige werden soldaat en gingen het leger in om later weer met heimwee naar de schutkleur van The Village terug te keren, maar jij was er zeker van dat je nooit last van melancholie zou krijgen, alles wat je bezat bevond zich in je hoofd, en ik kon toen nog niet weten dat het je ontbrak aan een thuis, ook al had je boerderij De Hulst lief tot diep in de houtvezels en maakte alleen al het idee dat je van hier zou vertrekken, dat je over de Prikkebeensedijk weg zou fietsen, slingerend om de losse klinkers, en dat je je pa in de steek zou laten, alleen al dat idee maakte dat je je zuchtend omdraaide om het spel op de trampoline te hervatten, ja, je was slecht in afscheid, *so bad*, zou je later zeggen, en dat had ik vrij snel in de gaten, door hoe je op zaterdagochtend met een pruillip stond te treuzelen als de jonge stiertjes werden opgehaald om naar de slachterij te worden vervoerd, dan bleef je ze knuffelen en achter hun oren krabben en onverstaanbare woordjes tegen ze fluisteren, pas daar zag ik hoe je het verlies met je meezeulde, ik wilde het het liefst wegnemen met ontstekingsremmers of, beter nog, door het op te vullen, hoewel we nooit wat tegen elkaar zeiden, al keek je in die jaren dat ik langskwam meermaals toe wanneer ik een koe insemineerde of onderzocht, dan bracht je een emmer met warm

water en een schoteltje met een blok groene zeep zodat ik mijn handen kon wassen die besmeurd waren met bloed en stront, en reikte je een oude, geruite keukendoek aan maar er kwam geen woord over je mooi gevormde lippen waar ik het liefst aan wilde voelen, zoals ik deed bij dieren met blauwtong, jij had geen blauwtong, je was kerngezond en zeer bekoorlijk, en ik wist daar al dat ik de eerste man in je leven zou worden die je zag zoals je graag gezien wilde worden, als een veertienjarige volwassene, alle veertienjarigen verlangen ernaar om groter gezien te worden dan ze zijn, maar jij wilde het niet alleen, jij gedroeg je ook zo, en toch zag ik onder die gracieuze en haast volleerde bewegingen nog de kinderlijkheid verscholen en dan hield ik het meest van je, zoveel dat het me soms ineens duizelde, alsof ik te lang in een walm van penicilline had vertoefd, die kinderlijkheid viel het meest op wanneer je over het erf fladderde en in jezelf praatte, wanneer je meisjesachtig gilte op de zonnige dagen als je pa jou en je broer met de regenslang besproeide, of als je met vriendinnetjes giechelend voorbijliep, je gebruikte benen in te grote lieslaarzen gestoken, en jullie deden of de wereld voor jullie openlag zoals de wespen in de gespleten peren onder de boom zich tegoed doen aan het sappige vruchtvlees, jullie waren die wespen, jullie waren sterk en onverwoestbaar, maar